

BOŞ ÇEK YAPRAKLARININ İPTALİ HAKKINDA

- HUKUK BÜLTENİ -

BÜLTEN TARİHİ: 28/06/2018

Genel olarak **çekin iptali davalarında**, çekin rıza hilafına elden çıkması nedeniyle “çekin çalınması, kaybolması, zorla alınması” hakkında poliçenin iptali hakkındaki TTK m. 818/I-s atfıyla, poliçenin iptaline ilişkin TTK m. 757-763, 764/II hükümleri uygulanır.

Çek iptalini çekin ödeme talep etmeye yetkili hamili isteyebilir. Keşidecinin ise çek iptali davası açma hakkı bulunmamaktadır. Bu husus Yargıtay 19. HD., 2002/4495 E., 2003/1319 K., 21.02.2003 tarihli kararında “*Keşideci çek iptali davası açma hakkı bulunmadığından ve çek hamili ortaya çıktığından, davanın konusuz kalmasından ötürü karar oluşturulmasına yer olmadığına dair karar verilmesi gerekir.*” şeklinde hüküm kurmuştur.

Boş çek yapraklarının, yukarıda belirtilen maddelerdeki usulle iptal edilip edilmeyeceği açıklığa kavuşturulmalıdır. Bu konuda, Yargıtay 11. HD. 2016/6909 E., 2018/777 K., 5.2.2018 tarihli kararında;

*“Davacı vekili, müvekkilinin alacağına karşılık olarak aldığı ve hamili olduğu çekleri kaybettiğini ileri sürerek, çeklerin iptalini talep ve dava etmiştir. Mahkemece, tüm dosya kapsamına göre, davacının çekleri yetkili hamili olduğu sırada kaybettiğine ilişkin delillerini sunmadığı gibi iptali talep edilen belgelerin boş çek koçanı olduğunun beyan edildiği, **boş çek yapraklarının kıymetli evrak niteliğinde olmadığı**, boş çek yapraklarının doldurulması suretiyle ibraz edilmesi halinde hak talep eden hamile karşı İİK m.72 kapsamında menfi tespit davası açma imkânının mevcut olduğu gerekçesiyle, davanın reddine karar verilmiştir. Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir. Dava dosyası içerisindeki bilgi ve belgelere, mahkeme kararının gerekçesinde dayanılan delillerin tartışılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davacı vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde değildir.”* diyerek ilk derece mahkemesi hükmünü onamıştır.

Karardan da anlaşıldığı üzere, keşideci boş çek yapraklarının kaybettiği iddiası ile iptal davası açamayacak; mahkemedен borçlu olmadığına tespitini isteyebilecektir. (Reisoğlu, Sefa, Çek Hukuku, Ankara 2011, s. 321). Nitekim boş çek yaprakları TTK m. 780 uyarınca çekin zorunlu unsurlarını taşımadığından, çek ve dolayısıyla kıymetli evrak niteliğinde değildir.

Rızası olmadan çek elinden çıkan hamil, hesabın bulunduğu banka şubesinin bulunduğu yerdeki mahkemeye başvurarak çekin ödenmesinin yasaklanmasını isteyebilecektir. İptal davası ödeme emri veya hamilin yerleşim yerindeki asliye ticaret mahkemesinde hasımsız olarak açılacaktır.

Boş çek yapraklarının çalınması veya gaspı halinde sadece muhatap banka uyarılır. Ortada kambiyo vasfı taşıyan bir çek olmadığından, iptal davası açılmaz çünkü ödeme yasağı olmasına gerek kalmadan banka bu tür çekleri ödemeyecektir. Boş çek yapraklarının doldurulması halinde ortaya çek sahtekârlığı çıkacak ve TTK m. 812 uygulanacaktır.

Öte yandan Yargıtay 11 HD., 147-1143 sayılı 19.03.1982 tarihli kararında sadece imzalanmış ancak zorunlu unsurları yazılmamış çekin kaybolması veya çalınması durumunda iptal davası açılması yönteminin uygulanmayacağını belirtse bile, Yargıtay 11 HD. 6387/8443 sayılı 28.10.1999 tarihli kararıyla önceki kararının aksine bu gibi durumlarda iptal davası açılabileceği noktasında hüküm kurmuştur. Bu halde boş çek yapraklarının aksine, çekte imza unsurunun bulunduğu ve çekin açık çek olarak düzenlenme ihtimali gözden kaçırılmamalıdır.

Sonuç olarak, boş çek yapraklarının kaybedilmesi, çalınması gibi durumlarda iptal davası açılmayacaktır. Nitekim bu yapraklar, çekin kıymetli evrak niteliğini taşıması için kanunen aranan başta imza olmak üzere zorunlu unsurları taşımamaktadır. Ancak anılan durumda yine de çek hesabı sahibinin korunmaya değer bir menfaati bulunduğundan, hırsızlık gibi durumlarda savcılığa suç duyurusunda bulunması, muhatap bankayı bilgilendirmesi ayrıca menfi tespit davası açması mümkün görülebilir.

Saygılarımızla

Forensis Hukuk Bürosu

Not: Bültenimizde yer verilen açıklamalar, ilgili mevzuat çerçevesinde konuyu genel hatlarıyla ele alır tarzda hazırlanmıştır. Size özel detaylı bilgi için Büromuzla bağlantıya geçmenizi tavsiye ederiz.